

ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ

Από τα νησιά του Αιγαίου και την Κρήτη

α. Οι Κρήτες και οι Κάσιοι πρόσφυγες

Από τον πρώτο κιώλας χρόνο της Επανάστασης, οπλοφόροι Κρήτες κατέφυγαν, αρχικά σε μικρό αριθμό, στις Κυκλάδες. Μετά την καταστροφή της Κάσου από τον αιγυπτιακό στόλο το 1824, οι Κάσιοι αλλά και οι Κρήτες που είχαν καταφύγει εκεί, κατευθύνθηκαν σε άλλα νησιά του Αιγαίου. Η άφιξη των Κρητών προκάλεσε αναταραχή στο κεντρικό Αιγαίο. Ως τα μέσα της δεκαετίας, οι ένοπλοι Κρήτες πρόσφυγες είχαν αποβεί κυρίαρχοι σε βάρος των εγχωρίων. Άλλη ομάδα Κρητών προσφύγων του 1823-1824 κατέφυγε στην Πελοπόννησο. Στην Αργολίδα η κυβέρνηση μερίμνησε για τη διατροφή και περίθαλψή τους.

β. Οι Χίοι πρόσφυγες

Μετά την καταστροφή της Χίου και τη μαζική μεταφορά των κατοίκων της στα Ψαρά, ανέκυψε πρόβλημα από το πλήθος των προσφύγων που κατέκλυσε το νησί. Οι Ψαριανοί έδειξαν και πάλι φροντίδα, παραχωρώντας στους Χίους πρόχειρα καταλύματα. Το αδιαχώρητο που δημιουργήθηκε αντιμετωπίστηκε, όπως και παλαιότερα, με τη μεταφορά μεγάλου αριθμού Χίων στις Κυκλάδες και την Πελοπόννησο. Γενικά, η διάθεση των Κυκλαδιτών απέναντι τους ήταν φιλική και οι Χίοι προσαρμόστηκαν εύκολα.

Όσοι μεταφέρθηκαν στην Πελοπόννησο, βρέθηκαν στην πυρπολημένη Κόρινθο πεινασμένοι και χωρίς καμία περίθαλψη. Μερικοί αποβιβάστηκαν στον Πειραιά και από εκεί πήγαν στην Αθήνα. Η κυβέρνηση έδειξε φροντίδα για όλους αυτούς: παραχώρησε χώρους στέγασης και καταλύματα και ανέλαβε τη δαπάνη της συντήρησης των απόρων, των χηρών και των ορφανών. Στη συνέχεια διαμοίρασε τους πρόσφυγες σε γύρω χωριά και κωμοπόλεις και ζήτησε από τους προκρίτους να τους φροντίζουν. Τα μέτρα περίθαλψης όμως ατόνησαν μέσα σ' ένα μήνα, γιατί έπρεπε η κυβέρνηση να εξοικονομήσει πόρους για την προετοιμασία της άμυνας, ενόψει της επικείμενης εκστρατείας του Δράμαλη.

Η νοσταλγία για την ιδιαίτερη πατρίδα τους και οι κακουχίες στην προσφυγιά τόνωσαν την επιθυμία των Χίων να επιστρέψουν στο νησί τους, έστω κι αν αυτό βρισκόταν υπό τουρκική κατοχή. Από τον Οκτώβριο του 1822, αρκετοί άρχισαν να επιστρέφουν. Όσοι παρέμειναν, αντίθετα με άλλους πρόσφυγες, εργάστηκαν σε όλη τη διάρκεια της Επανάστασης, όχι για αποκατάσταση στους τόπους που είχαν προσφύγει, αλλά για ανακατάληψη του νησιού τους. Η αποτυχημένη επιχείρηση του Φαβιέρου (1827-1828), που προετοιμάστηκε από Χίους πρόσφυγες για το σκοπό αυτό, έθεσε άδοξο τέλος σε αυτές τις προσπάθειες και γέννησε νέο κύμα Χίων προσφύγων προς τη Σάμο και τις Κυκλάδες.

ΤΟΠΟΙ ΚΑΤΑΦΥΓΗΣ

ΤΟΠΟΙ ΚΑΤΑΦΥΓΗΣ

Προβλήματα

Αντιμετώπιση

Μέτρα
Κυβερνητικής
περίθαλψης

Επιθυμία
επιστροφής με
ανακατάληψη

Επιχείρηση
Φαβιέρου
Νέο κύμα
προσφύγων

γ. Οι Ψαριανοί πρόσφυγες

Τον Ιούνιο του 1824 σήμανε η ώρα της προσφυγιάς και για τους Ψαριανούς. Περίπου 3.600 εγκατέλειψαν το κατεστραμμένο νησί, με προορισμό άλλα νησιά του Αιγαίου. Αίγιοι κατέφυγαν στο Ναύπλιο.

Στις Κυκλάδες, όπου κυρίως κατευθύνθηκαν, δεν αντιμετωπίστηκαν παντού με τον ίδιο τρόπο. Ευπρόσδεκτοι ήταν στην Τήνο, η κοινότητα της οποίας μερίμνησε άμεσα για τη συντήρησή τους. Από εκεί οι περισσότεροι μετοίκησαν στη γειτονική Σύρο ή επέστρεψαν αργότερα στις εστίες τους. Στην Πάρο και την Άνδρο αντιμετώπισαν προβλήματα με τους ντόπιους. Αντίθετα, οι Σπετσιώτες τούς συμπεριφέρθηκαν ευσπλαχνικά, ξεχνώντας τους παλιούς ανταγωνισμούς των δύο ναυτικών νησιών. Όταν όμως οι Ψαριανοί έδειξαν διάθεση να εγκατασταθούν μόνιμα στις Σπέτσες, οι Σπετσιώτες αντέδρασαν. Έτσι οι Ψαριανοί αναγκάστηκαν να μετοικήσουν και, με κυβερνητική άδεια, να εγκατασταθούν στη Μονεμβασιά.

Η κυβέρνηση φρόντισε για τη στέγασή τους, όρισε να εισπράττουν ένα μέρος από τους φόρους της περιοχής και κατάρτισε κατάλογο των αιχμαλώτων Ψαριανών για την εξαγορά τους. Παρ' όλα αυτά, οι Ψαριανοί της Μονεμβασιάς θεώρησαν ότι δεν αντιμετωπίστηκε ικανοποιητικά η κατάστασή τους, που επιδεινώθηκε δραματικά με το ξέσπασμα θανατηφόρου επιδημίας. Οι περισσότεροι Ψαριανοί έφυγαν αργότερα από τη Μονεμβασιά και διασκορπίστηκαν πάλι στις Κυκλάδες. Στην Αίγινα, περισσότερο απ' οπουδήποτε αλλού, βρήκαν το χώρο της μόνιμης εγκατάστασης που επιδίωκαν. Ανέπτυξαν μεγάλη δραστηριότητα στα κοινά θέματα του νησιού, αλλά και στις υποθέσεις του έθνους γενικότερα. Ίδρυσαν σχολείο, διέδωσαν τα έθιμά τους και μέχρι τα μέσα του αιώνα διατήρησαν το κοινοτικό τους σύστημα.

Στην Γ' Εθνοσυνέλευση οι Ψαριανοί ζήτησαν με καθυστέρηση να καθοριστεί τόπος προσφυγικού συνοικισμού τους. Έχοντας εξασφαλίσει στην πράξη χώρο εγκατάστασης στην Αίγινα δεν πιέζονταν, όπως άλλοι.

Τόποι καταφυγής

Διαφορές στην
αντιμετώπιση τους
Κυκλάδες

Σπέτσες

Μονεμβασιά

Κυβερνητική μέριμνα

Προβλήματα

Νέα μετοικασία
Αίγινα

Αίτημα στην Γ'
Εθνοσυνέλευση

δ. Ο προσφυγικός συνοικισμός της Ερμούπολης Σύρου

Αξίζει να δούμε αναλυτικότερα τη δημιουργία της Ερμούπολης στη Σύρο. Αποτελεί αντιπροσωπευτικό δείγμα ίδρυσης και εξέλιξης ενός αυτοτελούς και ακμαίου προσφυγικού συνοικισμού κατά τη διάρκεια της Επανάστασης, ο οποίος βασίστηκε στην πρωτοβουλία των οικιστών του, χωρίς κυβερνητική αρωγή. Η περιοχή, που το 1825 πήρε το όνομα Ερμούπολη από τους πρόσφυγες οικιστές της, άρχισε να συγκεντρώνει από το 1821 έως το 1824 Έλληνες πρόσφυγες απ' όλα τα μέρη της Ελλάδας: Μικρασιάτες, Ψαριανούς, Κρήτες και κυρίως Χίους. Η συμφορά που είχε επέλθει στα γειτονικά νησιά, η θέση του λιμανιού και η ουδέτερη στάση που τηρούσε το νησί στα πρώτα χρόνια της Επανάστασης προκάλεσαν την αθρόα προσέλευση. Οι ντόπιοι Συριανοί κατοικούσαν στην Άνω Σύρο, μακριά από την παραλία, στην οποία συγκεντρώθηκαν οι νεοφερμένοι. Σύντομα η αυξημένη προσέλευση προσφύγων προκάλεσε την επιφυλακτικότητα και, στη συνέχεια, τις αντιδράσεις των ντόπιων, κυρίως λόγω κτηματικών διαφορών. Τη διάσταση υποδαύλιζε επιπλέον η διαφορά δόγματος μεταξύ των καθολικών ντόπιων και των ορθόδοξων προσφύγων

Θεμελίωση
συννοασμού με
προσφυγική
πρωτοβουλία

Προέλευση

Αίτια
προσέλευσης

Αντίδραση
ντόπιων
Συριανών
+ σ.σ. 21, 22, 28

1821

Από τον πρώτο κιόλας
χρόνο της Επανάστασης,

- οπλοφόροι Κρήτες
↳ κατέφυγαν,
αρχικά σε
μικρό αριθμό,
στις ΚΥΚΛΑΔΕΣ.

1824

Μετά την καταστροφή της
Κάσου από τον αιγυπτιακό στόλο
το 1824,

- οι Κάσιοι αλλά και οι Κρήτες
που είχαν καταφύγει εκεί,
κατευθύνθηκαν
↳ σε ΑΜΜΑΝΗΣΙΑ ΤΟΥ
ΑΙΓΑΙΟΥ.
- Η άφιξη των Κρητών
↳ προκάλεσε
αναταραχή στο
κεντρικό Αιγαίο.
↳ Ως τα μέσα της
δεκαετίας, οι ένοπλοι
Κρήτες πρόσφυγες
είχαν αποβεί
κυρίαρχοι σε βάρος
των εγχωρίων.

1823-1824

- Άλλη ομάδα Κρητών
προσφύγων του 1823-
1824 κατέφυγε στην
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ.
- Στην Αργολίδα η
κυβέρνηση μερίμνησε
για τη διατροφή και
περίθαλψή τους.

1824

Το 1824 ο σουλτάνος ήρθε σε συμφωνία με τον ηγεμόνα της Αιγύπτου Μοχάμετ Άλι, προσφέροντάς του, σε περίπτωση καταστολής της επανάστασης, την Κρήτη και την Πελοπόννησο. Πράγματι, αιγυπτιακός στρατός κατέπνιξε την επανάσταση στην Κρήτη και κατέστρεψε την Κάσο, ενώ τουρκικές δυνάμεις έκαναν το ίδιο στα ψαρά.

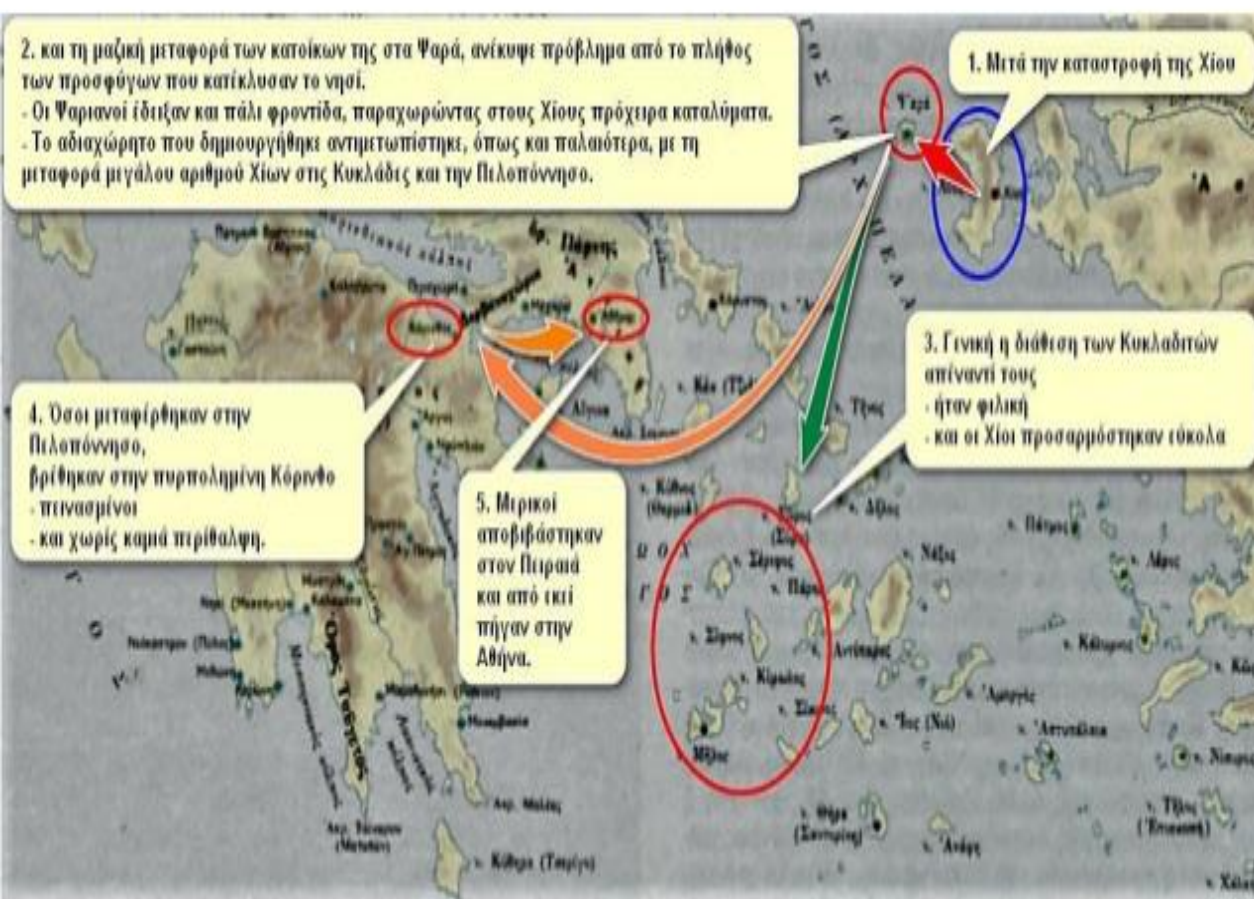
◀ Πίνακας του Γάλλου ζωγράφου Λουί-Σαρλς Κουντέ (1840). Ο Μεχμέτ Αλή ανήκε στους Οθωμανούς αξιωματούχους που εκμεταλλεύτηκαν την αδύναμη κεντρική διοίκηση στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και δημιούργησαν αυτόνομα κράτη. Ίδρυσε μια δυναστεία που κυβέρνησε την Αίγυπτο μέχρι το 1952.

▲ Ο Ιμπραήμ-πασάς (1798-1848).

Ι. Κρήτη - (σε μικρές ομάδες) Κυκλάδες (Νάξος, Πάρος, Μήλος, Σίφνος, Ίος).
β' κύμα (μέσα 1823): - Κυκλάδες και Πελοπόννησο (Μονεμβασία, Αργολίδα).
Επίσης μετά την καταστολή της Κάσου (1824) Κρήτες πρόσφυγες - νηιά του Αιγαίου και Πελοπόννησο.
Κάσος (1824) - νησιά Αιγαίου (κυρίως Κάπαδοκία, Αυτοπόλεια, Το, Αμοργό, Πάρος, Νάξος, Τήνος).

Χίος / Κάσος / Ψαρά – (αθρόα μετά την καταστροφή νησιών) στην κυρίως Ελλάδα:

Χίος – Ψαρά – λοιπά νησιά Αιγαίου (Άνδρος, Τήνος, Μύκονος, Πάρος, Σύρος, Κέα, Μήλος· λιγότεροι σε Πόρο, Ύδρα, Αίγινα).

– Πελοπόννησο (Κόρινθο), Αττική.

β' κύμα (1828) – Σάμος, Τήνος, Σύρος, Αίγινα.

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ έδειξε φροντίδα για όλους αυτούς:

▪ Παραχώρησε:

↳ χώρους στέγασης

↳ και καταλύματα

• και ανέλαβε τη δαπάνη της συντήρησης:

↳ των απόρων,

↳ των χηρών

↳ και των ορφανών.

• Στη συνέχεια διαμόρφωσε τους Πρόσφυγες

↳ σε γύρω χωριά και κωμοπόλεις

• και ζήτησε από τους προκρίτους να τους φροντίζουν.

Τα μέτρα περίθαλψης όμως **ατόνησαν** μέσα σ' **ένα μήνα**

- γιατί έπρεπε η κυβέρνηση να εξοικονομήσει πόρους για την προετοιμασία της άμυνας, ενόψει της επικείμενης εκστρατείας του **Δράμαλη**.

1822

■ Σφαγές της Χίου:

- 23.000 Έλληνες σφάχτηκαν,
- 47.000 αιχμαλωτίστηκαν,
- Οι Ευρωπαίοι συγκινούνται,
- Ο Κανάρης εκδικείται ανατινάζοντας την τουρκική ναυαρχίδα.

■ Στις 25-28 Ιουλίου 1822, ο Δράμαλης συντρίβεται στα **Δερβενάκια** από τον Κολοκοτρώνη.

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ - ΚΑΚΟΥΧΙΕΣ	• Η νοσταλγία για την ιδιαίτερη πατρίδα τους • και οι κακουχίες στην προσφυγιά ✓ τόνωσαν την επιθυμία των Χίων να επιστρέψουν στο νησί τους, ✖ έστω κι αν αυτό βρισκόταν υπό τουρκική κατοχή.
ΡΕΥΜΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ	Από τον Οκτώβριο του 1822. ✓ αρκετοί άρχισαν να επιστρέφουν.
ΑΝΑΚΑΤΑΛΗΨΗ	Όσοι παρέμειναν, αντίθετα με άλλους πρόσφυγες, εργάστηκαν σε όλη τη διάρκεια της Επανάστασης, ✓ όχι για αποκατάσταση στους τόπους που είχαν προσφύγει, ✓ αλλά για ανακατάληψη του νησιού τους.
ΑΠΟΤΥΧΗΜΕΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΦΑΒΙΕΡΟΥ - ΝΕΟ ΚΥΜΑ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ	Η αποτυχημένη επιχείρηση του Φαβιέρου (1827-1828), ✓ που προετοιμάστηκε από Χίους πρόσφυγες για το σκοπό αυτό, ✓ έθεσε άδοξο τέλος σε αυτές τις προσπάθειες ↳ και γέννησε νέο κύμα Χίων προσφύγων ↳ προς τη ΣΑΜΟ και τις ΚΥΚΛΑΔΕΣ.

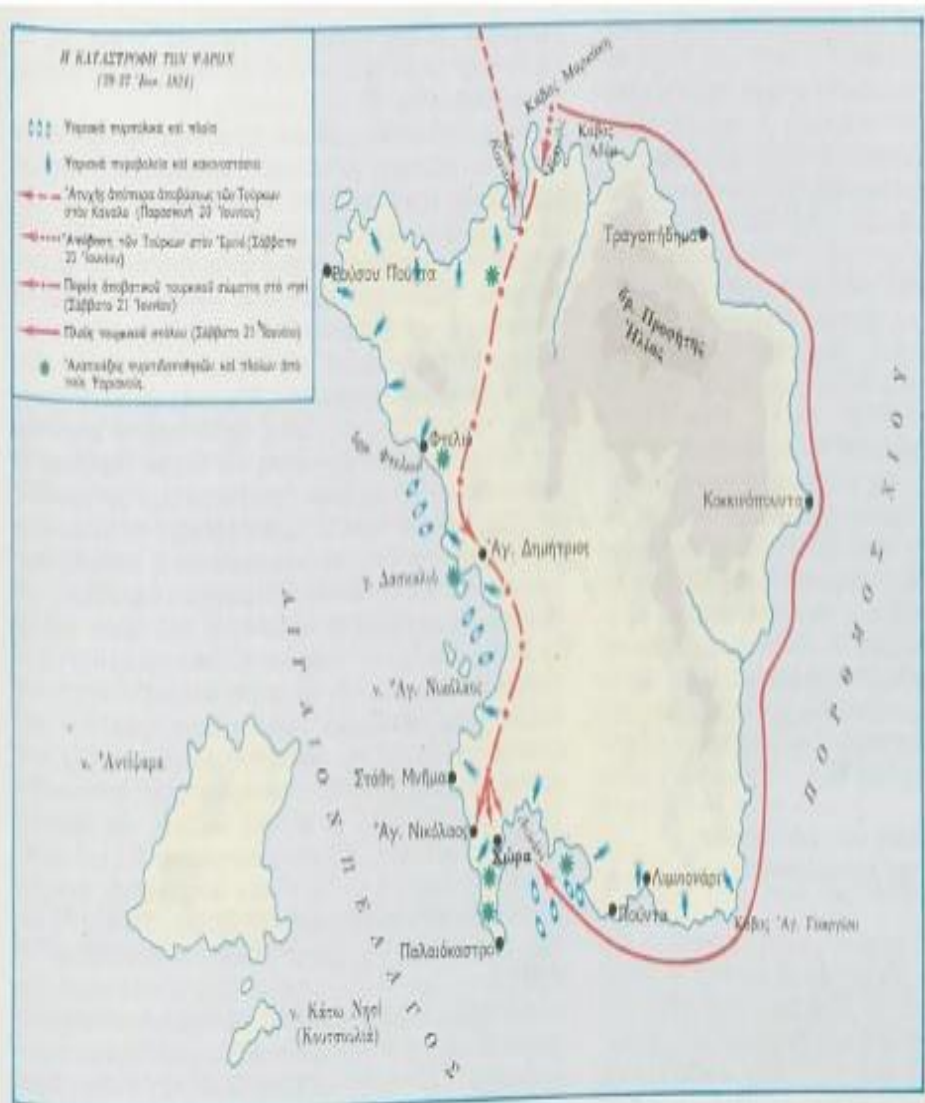

Για μια ακόμη φορά τα θέματα της επικαιρότητας αποτελούν πηγή έμπνευσης για τους καλλιτέχνες. Η συναισθηματική φόρτιση που εκπέμπει το πρόσωπο της γυναικείας μορφής στο κέντρο του πίνακα έρχεται σε αντίθεση με το σκληρό πρόσωπο του Τούρκου καβαλάρη. Η έλλειψη της συμμετρίας του πίνακα, τα λαμπερά χρώματα, η απόγνωση εξαιτίας της καταστροφής, τα πυρπολημένα χωριά στο βάθος συγκλονίζουν το θεατή. Στο έργο αυτό προβάλλεται η έντονη συγκίνηση που θέλει να μεταφέρει ο καλλιτέχνης, εμπνεόμενος από το φιλελληνισμό και την ελληνική επανάσταση.

◀ 2 Απριλίου 1822.
Καταστροφή της Χίου
Ευγένιος Ντελακρουά

▲ Πίνακας (1896) του ζωγράφου Κωνσταντίνου Βολανάκη(1837-1907) με τη ναυαρχίδα του οθωμανικού στόλου στη Χίο το 1822 να ανατινάζεται από τον Κωνσταντίνο Κανάρη. Η ανατίναξη έγινε ως αντίποινα (εκδίκηση) για την καταστροφή του νησιού από τα οθωμανικά στρατεύματα. Βλέπουμε το πυρπολικό που ανατινάζεται και μεταδίδει τη φωτιά στο οθωμανικό πλοίο.

Οι Ψαριανοί, παρή τη γενναία τους αντίσταση και τα άμυντικά μέτρα που είχαν πάρει για να έλπιζαν ότι θα κρατήσουν το νησί, μόνι και χωρίς βοήθεια από τον υπόλοιπο ελληνικό στόλο δεν κατάφεραν να αποκορύνουν τις καλύτερες τουρκικές δυνάμεις που αποβιβάζθηκαν τον Ιούνιο του 1824 στον Ήβον και προχώρησαν ως τη Χώρα και το Παλαιόκαστρο, ολοκληρώνοντας την καταστροφή του ηρωικού νησιού.

▲ Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΒ, σ. 351.

Τον Ιούνιο του 1824 σήμανε η ώρα της προσφυγιάς και για τους **ΨΑΡΙΑΝΟΥΣ**.

ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ
ΑΙΤΑΙΟΥ

Περίπου 3.600 εγκατέλειψαν το κατεστραμμένο νησί, με προορισμό άλλα νησιά του Αιγαίου.

ΝΑΥΤΛΙΟ

Λίγοι κατέφυγαν στο Ναύπλιο.

ΚΥΚΛΑΔΕΣ

Στις Κυκλάδες, όπου κυρίως κατευθύνθηκαν, δεν αντιμετωπίστηκαν παντού με τον ίδιο τρόπο.

✓Ευπρόσδεκτοι ήταν στην Τήνο, η κοινότητα της οποίας μερίμνησε άμεσα για τη συντήρησή τους.

✓ Από εκεί οι περισσότεροι μετοίκησαν στη γειτονική Σύρο ή επέστρεψαν αργότερα στις εστίες τους.

• Στην Πάρο και την Άνδρο αντιμετώπισαν προβλήματα με τους ντόπιους.

ΣΤΙΕΣΕΣ

Αντίθετα, οι Σπετσιώτες

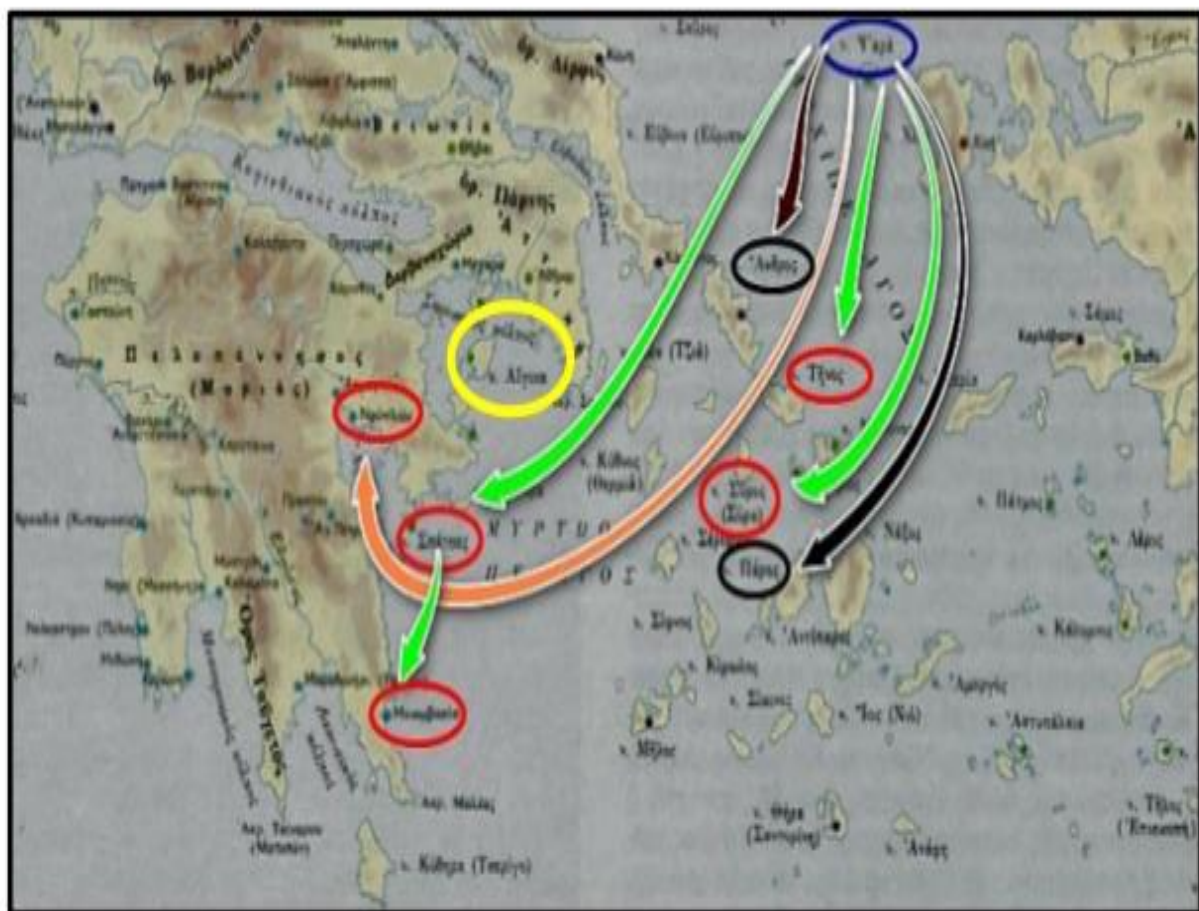
✓ τούς συμπεριφέρθηκαν **ευσπλαχνικά**, ξεχνώντας τους παλιούς ανταγωνισμούς των δύο ναυτικών νησιών.

• Όταν όμως οι Ψαριανοί έδειξαν διάθεση να εγκατασταθούν μόνιμα στις Σπέτσες, οι Σπετσιώτες αντέδρασαν.

ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑ

Έτσι οι Ψαριανοί αναγκάστηκαν να μετοικήσουν

✓ και, με κυβερνητική άδεια, να εγκατασταθούν στη Μονεμβασία.

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Η κυβέρνηση
φρόντισε:

1. για τη **στέγασή** τους,
2. όρισε να **εισπράττουν** ένα **μέρος** από τους **φόρους** της **περιοχής**
3. και κατάρτισε **κατάλογο** των **αιχμαλώτων Ψαριανών** για την **εξαγορά** τους.

Παρ' όλα αυτά,

οι Ψαριανοί της Μονεμβασιάς θεώρησαν

- ❖ ότι **δεν αντιμετώπιστηκε ικανοποιητικά** η **κατάστασή** τους,
- ❖ που επιδεινώθηκε δραματικά με το **ξέσπασμα** **δανατηφόρου** **επιδημίας**.

Οι περισσότεροι
Ψαριανοί:

- ✓ έφυγαν **αργότερα** από τη Μονεμβασιά
- ✓ και **διασκορπίστηκαν** πάλι στις **Κυκλάδες**.

Στην **ΑΙΤΩΝΑ**,

περισσότερο απ' οπουδήποτε αλλού,

- ✓ βρήκαν το **χώρο** της **μόνιμης εγκατάστασης** που επιδίωκαν.
- ✓ Ανέπτυξαν **μεγάλη δραστηριότητα** στα κοινά θέματα του νησιού,
- ✓ αλλά και στις υποθέσεις του έθνους γενικότερα.

📖 **Ίδρυσαν** **εχολείο**,

🏠 **διέδωσαν** τα **έδωμά** τους

🏠 και μέχρι τα **μέσα** του **αιώνα** **διατήρησαν** το **κοινοτικό** τους **σύστημα**.

Στην Γ'
Εθνοσυνέλευση

οι Ψαριανοί ζήτησαν με καθυστέρηση

- ✓ να καθοριστεί **τόπος προσφυγικού συννοικισμού** τους.
- ✓ Έχοντας εξασφαλίσει στην πράξη χώρο εγκατάστασης στην Αίγινα δεν πιέζονταν, όπως άλλοι.

1821

1822

1823

1824

☒ μάχη στην Αλαμάνα
(Α. Διάκος)

☒ μάχη στη Γραβιά
(Ο. Ανδρούτσος)

☒ κατάληψη της Τριτολιτσάς

☒ μάχη στα Δερβενάκια
(Θ. Κολοκοτρώνης)

☒ πυρπόληση ναυαρχίδας
(Κ. Κανάρης)

☒ καταστροφή της Χίου

☒ μάχη στο Καρπενήσι
(Μ. Μπότσαρης)

☒ ναυμαχία στον κόλπο
του Γέροντα (Α. Μιαούλης)

☒ καταστροφή των Ψαρών

☒ καταστροφή της Κάσου

► Παρατηρώ το
χάρτη και αναφέρω
τις σημαντικές
στρατιωτικές
επιχειρήσεις του
Αγώνα.

ΘΕΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

Αξίζει να δούμε αναλυτικότερα τη δημιουργία της Ερμούπολης στη Σύρο.

- Αποτελεί αντιπροσωπευτικό δείγμα ίδρυσης και εξέλιξης ενός **αυτοτελούς** και **ακμαίου** **προσφυγικού συνοικισμού** κατά τη διάρκεια της Επανάστασης,
 - ✓ ο οποίος βασίστηκε στην **πρωτοβουλία** των **οικιστών** του,
 - ✓ **χωρίς κυβερνητική αρωγή**.

ΠΡΟΣΕΛΥΣΗ ΟΙΚΙΣΤΩΝ

Η περιοχή, που το 1825 πήρε το όνομα Ερμούπολη από τους πρόσφυγες οικιστές της, άρχισε να συγκεντρώνει από το 1821 έως το 1824 Έλληνες πρόσφυγες απ' όλα τα μέρη της Ελλάδας.

- ✓ **Μικρασιάτες, Ψαριανούς, Κρήτες** και **κυρίως Χίους**.

ΑΙΤΙΑ ΠΡΟΣΕΛΥΣΗΣ

1. Η **συμφόρηση** που είχε επέλθει στα **γειτονικά νησιά**.
2. η **δέση** του **λιμανιού**
3. και η **ουδέτερη στάση** που τηρούσε το νησί στα πρώτα χρόνια της Επανάστασης
 - ☞ προκάλεσαν την **αδρόα προσέλευση**.

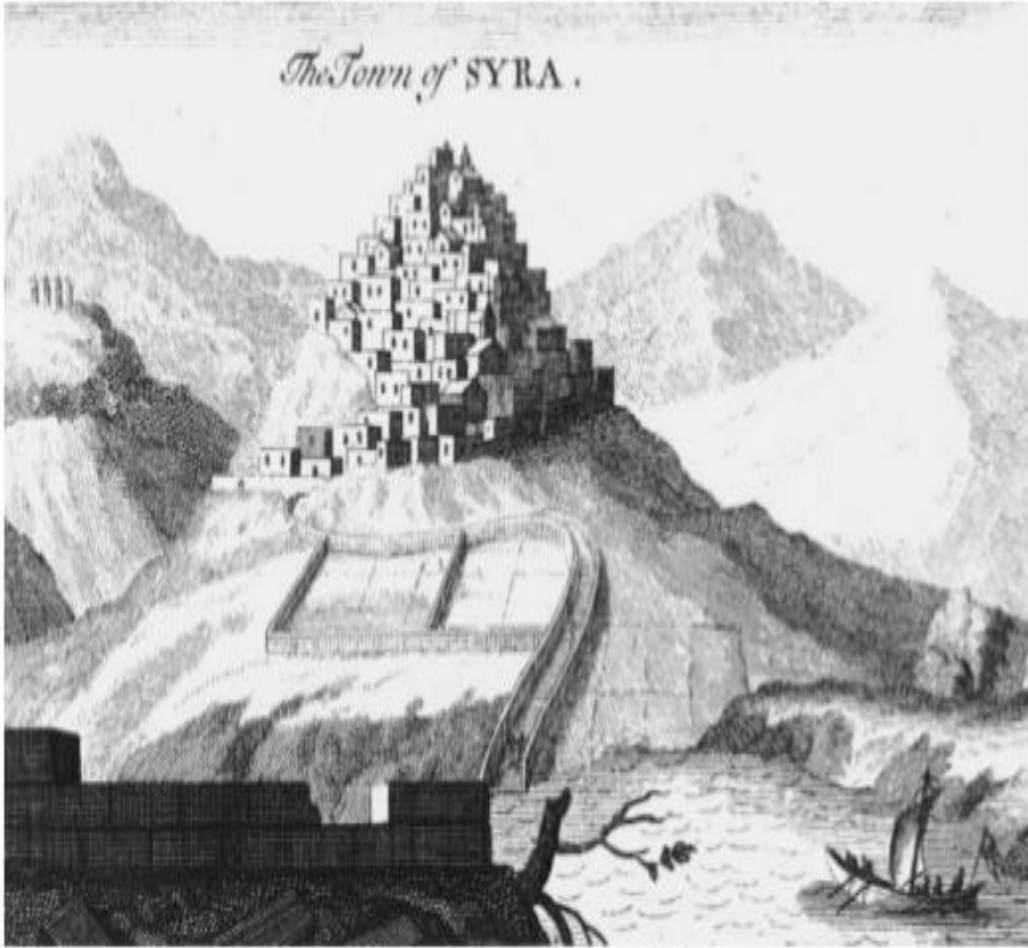
ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΚΤΟΠΙΩΝ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Οι **ντόπιοι Συριανοί** κατοικούσαν στην **Άνω Σύρο**, μακριά από την Παραλία, στην οποία συγκεντρώθηκαν οι νεοφερμένοι.

- Σύντομα η αυξημένη προσέλευση προσφύγων προκάλεσε την **επιφυλακτικότητα**
- και, στη συνέχεια, τις **αντιδράσεις** των ντόπιων, κυρίως **λόγω κτηματικών διαφορών**.
- Τη διάσταση υποδαύλιζε επιπλέον η **διαφορά δόγματος** μεταξύ των καθολικών ντόπιων και των ορθόδοξων προσφύγων

Ερμούπολη

Μετά την Επανάσταση του 1821, η Σύρος γίνεται σιγά σιγά κέντρο για το εμπόριο και τη ναυτιλία. Στο νησί κατοικούσαν κυρίως καθολικοί. Από την Ελληνική Επανάσταση και μετά έρχονται πρόσφυγες από τα νησιά του Αιγαίου και τη Μικρά Ασία (από τη Χίο, τη Σμύρνη, τα Ψαρά, την Κρήτη κ.α.). Η πόλη που χτίστηκε στο λιμάνι του νησιού πήρε το όνομα Ερμούπολη από τον Ερμή, τον αρχαίο Έλληνα θεό του εμπορίου. Οι πρόσφυγες οργανώνουν εμπορικές επιχειρήσεις και ναυπηγεία και η Σύρος γίνεται εμπορικό κέντρο στη Μεσόγειο. Στάρι από την ανατολική Μεσόγειο και βιομηχανικά προϊόντα από τις ευρωπαϊκές χώρες περνούν από το λιμάνι της. Τα ιστιοφόρα που φτιάχνονται στα ναυπηγεία της μεταφέρουν τα εμπορικά προϊόντα.

▲ Πηγή: <https://www.koinignomi.gr/news/politismos/2013/03/02/ermoypoli-mia-poli-gennietai.html>

Αναφορές στο σχολικό εγχειρίδιο για Σύρο, Ερμούπολη	
2. Η εμπορική ναυτιλία	Στο ελληνικό κράτος, στη θέση των παλιών κέντρων που παρήκμασαν, αναδείχθηκαν νέα. Το πιο σημαντικό απ’ αυτά ήταν η Σύρος, η οποία στη διάρκεια της Επανάστασης δέχθηκε κύματα προσφύγων, κυρίως από τη Χίο. Η στρατηγική θέση του νησιού, στο κέντρο του Αιγαίου και πάνω ακριβώς στις διαδρομές που συνέδεαν τα Στενά και τη Μαύρη Θάλασσα με τους μεσογειακούς δρόμους του εμπορίου, συνέβαλε στη δημιουργία ισχυρότατου –όχι μόνο για τα ελληνικά μέτρα– ναυτιλιακού κέντρου. σ.σ. 20,21.
5. Η δημιουργία τραπεζικού συστήματος	Προοδευτικά οι εργασίες της Τράπεζας εξαπλώθηκαν από την Αθήνα στις κύριες επαρχιακές πόλεις (Ερμούπολη 1845, Πάτρα 1846 κ.λπ.), γεγονός που βοήθησε στην αντιμετώπιση των αρνητικών επιρροών που ασκούσε το τοκογλυφικό σύστημα. σ.28

